การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

DEVELOPMENT OF LEARNING WITH CULTURAL AWARENESS USING PSYCHOEDUCATIONAL ACTIVITIES IN THE DANCE SUBJECT FOR MATHAYOM 3 STUDENTS

[1]สุเนตรา แสนกำแพง และ [2]สัจธรรม พรทวีกุล

[1]Sunettra Saenkamphaeng and [2]Sattham Phontavikun

มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด, ประเทศไทย

Roi Et Rajabhat University, Thailand.

[1]muaysunettra@gmail.com

Received: August 25, 2024; **Revised**: November 2, 2024; **Accepted**: December 30,2024

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ มีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 กลุ่มเป้าหมาย คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ตำบลขวัญเมือง อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาร้อยเอ็ด นักเรียนจำนวน 1 ห้อง 39 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย 1. แผนการจัดการเรียนรู้ด้วยกิจกรรมจิตศึกษาทั้ง 3 ขั้นตอน จำนวน 5 แผน 2. แบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม 3.แบบสัมภาษณ์ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำข้อมูลที่ได้จากแบบสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียนมาวิเคราะห์ผลการวิจัย พบว่า นักเรียนมีคะแนนการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม มีคะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 90 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไปของคะแนนเต็มตามที่กำหนด และมีจำนวนนักเรียน

---

[1] นักศึกษา สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

[2] อาจารย์ ดร. สาขาวิชาหลักสูตรและการเรียนการสอน คณะครุศาสตร์ มหาวิทยาลัยราชภัฏร้อยเอ็ด

ที่ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 จำนวน 39 คน ของนักเรียนทั้งหมด คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยเต็มตามที่กำหนดของการวิจัย

คำสำคัญ : ความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม, กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์

Abstract

This research is an action research. The objective is to develop cultural awareness learning by using psychoeducational activities in the dance subject to pass the 70 percent criterion. The target group is Mathayom 3 students in the first semester of the 2024 academic year at Selaphum Pittayakhom School, Khwan Mueang Subdistrict, Selaphum District, Roi Et Province, under the Office of the Secondary Education Service Area, Roi Et, with 1 classroom and 39 students. The research instruments are: 1. Psychoeducational learning management plan in all 3 steps, 5 plans 2. Cultural awareness assessment form 3. Interview form The statistics used for data analysis are mean, percentage and standard deviation. The data obtained from the observation form of students' learning behaviors were analyzed. The research results found that students had a cultural awareness assessment score of 90 percent, which passed the 70 percent or more of the full score specified. There were 39 students who passed the 70 percent criterion out of all students, which is 100 percent, which is in accordance with the research objectives as specified in the research.

Keywords: Cultural awareness, psychoeducational activities in dance subjects

บทนำ

ปัจจุบันที่สังคมได้ก้าวเข้าสู่ศตวรรษที่ 21 ซึ่งเป็นปัจจุบันขณะที่เรากำลังพบว่า สิ่งต่าง ๆ รอบตัวนั้นได้มีการเปลี่ยนแปลงไปในแทบทุกมิติ ซึ่งไม่เว้นแม้แต่เรื่องวัฒนธรรม (culture) โดยวัฒนธรรมนั้น หมายถึง ระบบของการอยู่ร่วมกันซึ่งมนุษย์สร้างขึ้นมาและส่งต่อจากรุ่นหนึ่งไปสู่รุ่นหนึ่ง อีกทั้งวัฒนธรรมยังทำให้เกิดความผูกพันและหล่อหลอมมนุษย์ให้เป็นหนึ่งเดียว นอกจากนี้วัฒนธรรมยังหมายรวมถึง ความเชื่อ ศาสนา ค่านิยม การแต่งกาย รวมไปถึงภาษา ซึ่งสืบทอดต่อกันมาจนเกิดเป็นความเจริญงอกงาม เมื่อมนุษย์ในสังคมโลกเกิดความตระหนักทางวัฒนธรรม คือ การมีความรู้ ความเข้าใจ และการยอมรับต่อเหตุการณ์ ประสบการณ์ หรือสภาพแวดล้อมเกี่ยวกับ

วัฒนธรรมที่ตนเองเป็นอยู่และผู้อื่นเป็นอยู่ ไม่ว่าวัฒนธรรมนั้นจะแตกต่างหรือคล้ายคลึงกันกับวัฒนธรรมของตัวบุคคลนั้นหรือไม่ (กมลชนก ชำนาญ. 2557)

การเรียนการสอนวิชานาฏศิลป์ ในศตวรรษที่ 21 มีการเปลี่ยนแปลงที่หลากหลายและถาโถมเข้ามาสู่สังคมและวัฒนธรรม จึงทำให้เกิดการกำหนดคุณลักษณะสำคัญและทักษะการเรียนรู้ของผู้เรียนในศตวรรษที่ 21ทั้งนี้ เพื่อให้บุคคลสามารถดำรงชีวิตในศตวรรษที่ 21 ได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งมีการกำหนดทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ขึ้น โดยกระทรวงศึกษาธิการได้นำมาปฏิบัติ เพื่อการจัดการศึกษาและการเรียนรู้ที่ช่วยชี้นำวิธีการสร้างกระบวนการเรียนรู้ที่พัฒนาชีวิตของผู้เรียนให้ประสบความสำเร็จ โดยหนึ่งในทักษะที่สำคัญ คือ ทักษะด้านความตระหนักถึงวัฒนธรรม (Cultural Awareness) อย่างไรก็ตาม ทักษะดังกล่าวจะเกิดขึ้นได้นั้น ผู้เรียนจำเป็นจะต้องมีความตระหนักทางวัฒนธรรม (cultural awareness) ซึ่งเป็นความสามารถในการเข้าใจและยอมรับความแตกต่างของวัฒนธรรมที่มีความหลากหลาย ดังนั้น การที่ผู้เรียนจะมีทักษะในการดำรงชีวิตหรือทักษะการเรียนรู้ในศตวรรษที่ 21 ย่อมขาดความตระหนักทางวัฒนธรรมไปเสียไม่ได้ (กระทรวงศึกษาธิการ. 2560)

เมื่อกล่าวถึงความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมแล้วนั้น แนวคิดเรื่องความตระหนักวัฒนธรรมมักเชื่อมโยงไปสู่ความต่างของเพศ เชื้อชาติ ศาสนา และวัฒนธรรม สำหรับการสอนวิชานาฏศิลป์ตามหลักสูตรของกระทรวงศึกษาธิการได้กำหนดให้ผู้สอนจัดการเรียนรู้เพื่อสร้างความเข้าใจในความแตกต่างระหว่างเพศ เชื้อชาติ ศาสนา วัฒนธรรม เป็นต้น ทั้งนี้ การสอนวิชานาฏศิลป์เป็นการจัดการเรียนรู้เกี่ยวข้องกับด้านวัฒนธรรม นอกเหนือจากนี้ ในหลักสูตรแกนกลางการศึกษา 2551 ยังได้ระบุในสาระสำคัญของกลุ่มสาระศิลปะไว้ว่า ผู้สอนต้องมีการสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับวัฒนธรรมและวิสัยทัศน์ของชุมชนโลก และสร้างความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรมและมุมมองของสังคมโลก เพื่อช่วยพัฒนาผู้เรียนให้มีความเข้าใจตนเองและผู้อื่นมากยิ่งขึ้น รวมถึงสร้างการเรียนรู้และเข้าใจความแตกต่างด้านวัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมประเพณี การคิด สังคม เศรษฐกิจ การเมือง และการปกครอง จึงเป็นรายวิชาที่มุ่งเน้นให้มีการจัดการเรียนการสอนในเรื่องความตระหนักทางวัฒนธรรมอยู่แต่เดิม ดังนั้น ในการศึกษาครั้งนี้จึงมุ่งเน้นเรื่องความตระหนักทางวัฒนธรรมของผู้เรียน โดยรายวิชาดังกล่าวมีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของตนเอง และผู้อื่น และยอมรับในความหลากหลายของโลก ฉะนั้น ผู้เรียนจะได้มองเห็นถึงสังคมและวัฒนธรรมที่หลากหลายมากยิ่งขึ้น

การจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ผู้เรียนสามารถแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ความรู้ทัศนคติ และประสบการณ์ต่างๆ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม (Psycho-social development theory) สอดคล้องกับชุตินันท์ จันทรเสนานนท์, 2553 ที่สำคัญเกี่ยวกับการ

เชื่อมโยงความรู้เดิมเข้ากับการเรียนรู้เพื่อรับความรู้ใหม่ได้อย่างเข้าใจ กิจกรรมจิตศึกษา การศึกษาที่ได้รับการยอมรับว่า สามารถเตรียมความพร้อมให้กับนักเรียนเพื่อให้พร้อมที่จะเรียนรู้เนื้อหาวิชาในแต่ละวัน การที่นักเรียนจะเรียนรู้ได้ดีนั้น ขึ้นอยู่กับความพร้อมที่จะเรียนรู้กับการรับรู้อารมณ์และความรู้สึกของตนเอง (รู้ตัว) และผู้อื่น การเห็นคุณค่าในตัวเอง คนอื่น และสิ่งต่างๆ เพื่อการดำเนินชีวิตอย่างมีเป้าหมายและมีความหมาย การอยู่ด้วยกันอย่างภารดรภาพ ยอมรับในความแตกต่าง เคารพและให้เกียรติกัน การมีวินัย มีความรับผิดชอบต่อตนเองและส่วนรวมอยู่อย่างพอดีและพอใจได้ง่าย การมีสติอยู่เสมอ รู้เท่าทันอารมณ์เพื่อให้รู้ว่าต้องหยุด หรือไปต่อกับสิ่งที่กำลังเป็นอยู่ มีความคิดสามารถจัดการอารมณ์ตนเองได้ การเห็นความสัมพันธ์เชื่อมโยงระหว่างตนเองกับสิ่งต่าง ๆ การพัฒนาชีวิตโดยการเปลี่ยนแปลงของสังคมและโลก จากรากฐานของการปฏิบัติฝึกฝนจริงการสร้างความเป็นชุมชนและวิถีชุมชน การใช้จิตวิทยาเชิงบวกและผ่านกิจกรรมจิตศึกษา

จากสภาพการณ์การจัดการเรียนการสอนปัจจุบันนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด พบว่า แม้นักเรียนจะอยู่ในช่วงวัยรุ่น ซึ่งควรรู้จักและตระหนักถึงความเป็นตนเองหรืออัตลักษณ์ของตนเองในระดับหนึ่งดังทฤษฎีพัฒนาการทางจิตสังคม แต่กระนั้น ผู้เรียนในพื้นที่การวิจัย ซึ่งเป็นสถาบันการศึกษาที่ผู้วิจัยได้ดำเนินการจัดการเรียนรู้อยู่นั้น ผู้เรียนยังขาดการรู้จักตนเองหรือการเข้าใจตนเอง เช่น ผู้เรียนไม่สามารถเล่าหรือสะท้อนถึงบุคลิกภาพของตนได้อย่างทันทีทันใดเนื่องจากผู้เรียนไม่เคยพึงตระหนักถึงเรื่องนี้มาก่อน นอกจากนี้ เมื่อผู้เรียนได้ปะทะสังสรรค์กับค่านิยมความเชื่อ หรือสิ่งที่แตกต่างออกไปจากตน ผู้เรียนจะมีแนวโน้มขัดแย้งหรือไม่ลงรอยกับบุคคลอื่น เช่น เพื่อนร่วมชั้นเรียน เป็นต้น ผู้วิจัยเห็นว่า หากผู้เรียนไม่สามารถเข้าใจในความแตกต่างระหว่างตนเองและผู้อื่นแม้ในพื้นที่อันเป็นชั้นเรียนได้แล้ว การจะมีความเข้าใจความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมผู้อื่นจึงอาจเป็นอุปสรรคในการดำรงตนภายในสังคมต่อไป อย่างไรก็ตาม ผู้วิจัยเล็งเห็นว่า การริเริ่มสร้างความเข้าใจตนเอง การเข้าใจผู้อื่น และขยายไปถึงความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมนั้น สามารถสร้างผ่านการจัดการเรียนรู้ในรายวิชายาฏศิลป์ เนื่องจากผลการวิจัยพบว่า การสร้างความตระหนักทางวัฒนธรรมในการสอนนาฏศิลป์มีความจำเป็นในการเตรียมนักเรียนให้พร้อมสำหรับวัฒนธรรมต่าง ๆ รวมถึงงานวิจัยที่พบว่า หากนักเรียนมีความตระหนักต่อวัฒนธรรม ย่อมทำให้ทำให้นักเรียนเกิดความเข้าใจตนเอง ความเข้าใจผู้อื่น การมองโลกในภาพกว้าง และความสามารถในการปรับตัว (ชุติมันท์ จันทรเสนานนท์, 2553) นอกจากนี้ การสร้างความตระหนักทางวัฒนธรรมยังทำให้เห็นถึงคุณค่าของวัฒนธรรมตนเองและของผู้อื่น รวมถึงมีความสัมพันธ์ที่หลากหลาย สามารถเกิดความประทับใจ และยอมรับในความแตกต่างมากยิ่งขึ้น (ปราณีต ส่องวัฒนา,2557)

จากสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ที่ผู้วิจัยได้สังเคราะห์และประยุกต์ขึ้น เป็น

ตอนของการจัดกิจกรรมการเรียนรู้เพื่อให้ผู้เรียนมีความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่นได้อย่างเข้าใจ ที่ได้พัฒนาไปต่อยอดในการเรียนในรายวิชานาฏศิลป์ และรายวิชาอื่น ๆ และมุ่งให้ผู้เรียนมีความสามารถความตระหนักรู้ และสามารถคิดวิเคราะห์แยกแยะความแตกต่างระหว่างวัฒนธรรมของตนเองและวัฒนธรรมของผู้อื่น ได้อย่างมีประสิทธิภาพและสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันได้ต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามลำดับ ดังนี้

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม อำเภอเสลภูมิ จังหวัดร้อยเอ็ด ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567จำนวน 1 ห้องเรียน รวม 39 คน

2. ผู้วิจัยได้กำหนดเนื้อหาที่ใช้ในการวิจัยตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 (ฉบับปรับปรุง พ.ศ. 2560) กลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ รายวิชานาฏศิลป์ หน่วยการเรียนรู้ที่ 4 เรื่อง นาฏศิลป์และการละครกับชีวิตมนุษย์

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ 1) แผนการจัดการเรียนรู้โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 จำนวน 5 แผน แผนละ 2 ชั่วโมง รวม 10 ชั่วโมง 2) แบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม 3) แบบสัมภาษณ์

4. การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้ดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับขั้นตอนต่อไปนี้ 1) ข้อมูลเชิงปริมาณ ได้แก่ คะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยนำคะแนนที่ได้ไปหาค่าเฉลี่ย ร้อยละ และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน โดยผู้วิจัยตั้งเกณฑ์คะแนนเฉลี่ยไว้ไม่ต่ำกว่าร้อยละ 70 ของผู้เรียนทั้งหมดและนำมาสะท้อนผลการปฏิบัติการเพื่อปรับปรุง แก้ไขข้อบกพร่องต่าง ๆ ในการเรียนรู้ 2) ข้อมูลเชิงคุณภาพ ได้แก่ การบันทึกสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ ใบงาน แบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม และแบบสัมภาษณ์การจัดการเรียนรู้ท้ายวงจร โดยนำข้อมูลที่ได้จากแบบบันทึกหลังการจัดการเรียนรู้ของผู้สอนมาวิเคราะห์ ตีความ สรุปความ และ

นำมาวิเคราะห์ด้วยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหาเพื่อนำข้อมูลที่ได้ไปประเมินผลการปฏิบัติและนำไปใช้ปรับปรุงการจัดการเรียนรู้

ผลการวิจัย

ผลการเพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป จากการดำเนินการตามขั้นตอนวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) จำนวน 3 วงจรปฏิบัติการ โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษา ในรายวิชานาฏศิลป์ มีผลการแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม

1. ผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมหลังจากจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ ท้ายวงรอบที่ 1 มีคะแนนเต็ม 20 ผลการประเมินของนักเรียนได้สูงสุด 16 คะแนนต่ำสุด 9 คะแนน คะแนนเฉลี่ย 12.85 คิดเป็นร้อยละ 64 มีนักเรียนผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้คือร้อยละ 70 จำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 44 ของจำนวนนักเรียนทั้งหมด

2. ผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมหลังจากจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ ท้ายวงรอบที่ 2 พบว่านักเรียนทั้งหมด 39 คน มีนักเรียนได้คะแนนจากการทำแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงจรที่ 2 ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 39 คนคิดเป็นร้อยละ 100

3. ผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมหลังจากจัดการเรียนการสอนเพื่อการพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ ท้ายวงรอบที่ 3 พบว่านักเรียนทั้งหมด 39 คน มีนักเรียนได้คะแนนจากการทำแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงจรที่ 3 ผ่านเกณฑ์ทั้งหมด 39 คนคิดเป็นร้อยละ 100

ผลการทดสอบท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 1-3

หลังการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สิ้นสุดทั้ง 3 วงรอบการวิจัย ผู้วิจัยจึงได้ทำการเปรียบเทียบคะแนนจากการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาทั้งหมด 3 ขั้นตอนที่ได้จากการสังเคราะห์ ต่อไปนี้

ตารางที่ 1 สรุปผลคะแนนการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงรอบปฏิบัติการที่ 1-3

วงจรที่	จำนวนนักเรียน	คะแนน				ที่ผ่านเกณฑ์	
		เต็ม	สูงสุด	ต่ำสุด	S.D	จำนวน	ร้อยละ
1	39	20	16	9	1.91	17	44
2	39	20	18	14	1.19	39	100
3	39	20	20	16	1.17	39	100

จากตาราง 1 พบว่าการประเมินความตระหนักรู้ทาวัฒนธรรมท้ายวงรอบปฏิบัติการที่ 1-3 จากคะแนนเต็ม 20 ในวงรอบที่ 1,2 และ 3 สรุปได้ดังนี้ คะแนนสูงสุดเท่ากับ 16,18 และ 20 คะแนน ตามลำดับ คะแนนต่ำสุด 9,14 และ 16 ตามลำดับ จะเห็นได้ว่านักเรียนมีการพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ในแต่ละวงจรเพิ่มขึ้นในทุกวงจร และจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ในวงรอบปฏิบัติการที่ 3 ซึ่งมีค่าร้อยละเท่ากับ 100 ซึ่งเป็นไปตามที่ผู้วิจัยกำหนด คือนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนเสลภูมิพิทยาคม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2567 มีคะแนนความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ทั้งหมด 39 คนคิดเป็น ร้อยละ 100 แสดงให้เห็นว่าเมื่อจัดการเรียนการสอนตามขั้นตอนกิจกรรมจิตศึกษาที่ผู้วิจัยสังเคราะห์ขึ้นทั้ง 3 ขั้นตอนครบทั้ง 3 วงรอบปฏิบัติการ สามารถพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์การประเมินและมีจำนวนนักเรียนที่ผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้

อภิปรายผล

การพัฒนาการเรียนรู้ด้วยความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งการวิจัยในครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) สามารถอภิปลายผลได้ดังนี้

1. ผลการความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนโดยกิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สรุปผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงรอบที่ 1 มีนักเรียนมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีจำนวน 17 คน คิดเป็นร้อยละ 44 และมีนักเรียนที่มีคะแนนต่ำกว่าเกณฑ์ ร้อยละ 70 จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 56 ซึ่งยังไม่บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ นักเรียนทุกคนจะต้องมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป การปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 1 จึงไม่ผ่านการประเมิน ทั้งนี้เนื่องจากผู้เรียนบางส่วนยังไม่เข้าใจสถานการณ์ที่ครูกำหนดให้ และยังไม่คุ้นเคยกับวิธีการจัดการเรียนการรู้โดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาสอดคล้องกับ

แนวคิดของ (วิเชียร ไชยบัง. 2555) ที่กล่าวว่า ผู้เรียนจะคุ้นเคยกับการจัดการเรียนรู้แบบบรรยาย โดยครูเป็นส่วนใหญ่ อีกทั้งผู้เรียนบางส่วนมีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับน้อย จึงไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้ เมื่อปล่อยให้ทำกิจกรรมโดยให้ค้นคว้าหาคำตอบด้วยตนเอง ผู้เรียนที่ไม่เข้าใจกิจกรรมจะพูดคุยกัน ไม่สนใจที่จะทำกิจกรรม ทำให้ไม่สามารถสรุปความรู้ที่ได้จากการทำกิจกรรมในครั้งนี้ได้ อีกทั้งผู้เรียนมีพื้นฐานความรู้เดิมในระดับน้อย จึงไม่สามารถเชื่อมโยงความรู้เดิมกับความรู้ใหม่ได้

2. ผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนโดยกิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สรุปผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงรอบที่ 2 มีนักเรียนมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 100 ซึ่งบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ นักเรียนทุกคนจะต้องมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมตอบคำถามเพื่อทบทวนเนื้อหา และสร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง กล่าวว่าการตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมเกี่ยวกับการพัฒนาความรู้สึกภายในที่ค่อยเป็นค่อยไปของความเท่าเทียมกันของวัฒนธรรม ความเข้าใจที่เพิ่มขึ้นในวัฒนธรรมของตนเองและของผู้อื่น จากการสังเกตพฤติกรรมการเรียนรู้ของนักเรียน มีคะแนนการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ท้ายวงจรปฏิบัติการที่ 2 การปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 2 จึงผ่านการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม มีคะแนนการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม เพิ่มขึ้นทุกวงจรปฏิบัติการ นักเรียนมีคะแนนการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมเพิ่มเป็นร้อยละ 79 ซึ่งผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ที่กำหนดไว้ และสอดรับกับงานวิจัยของ (กมลชนก ชำนาญ. 2557.) ได้ให้องค์ประกอบความตระหนักทางวัฒนธรรม ไว้ว่า 1. ความตระหนักถึงความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึงการที่สามารถมองเห็น ความแตกต่างและความเหมือนของวัฒนธรรมของตนกับวัฒนธรรมอื่น 2. การยอมรับในความหลากหลายทางวัฒนธรรม หมายถึงการที่ครูยอมรับและปรับเปลี่ยน ความคิดของตนให้สอดคล้องกับวัฒนธรรมที่ประสบ ประกอบด้วย การปรับแนวคิดของตนตามบริบททางวัฒนธรรมได้มองเห็นคุณค่าของวัฒนธรรมอื่นๆ

3. ผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผู้วิจัยได้ใช้การจัดการเรียนโดยกิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สรุปผลการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมท้ายวงรอบที่ 3 มีนักเรียนมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 70 ขึ้นไป มีจำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 90 บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ผู้วิจัยตั้งไว้ นักเรียนทุกคนจะต้องมีคะแนนแบบประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ผ่านเกณฑ์ ร้อยละ 70 ขึ้นไป ดังนั้นการปฏิบัติการในวงจรปฏิบัติการที่ 3 จึงผ่านการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรม ซึ่งจากการพิจารณาทักษะรายด้าน ผู้วิจัยใช้คำถามกระตุ้นให้ผู้เรียนร่วมตอบคำถามเพื่อทบทวนเนื้อหา และ

สร้างองค์ความรู้ด้วยตนเอง สอดคล้องกับแนวคิดของ กันยา สุวรรณแสง. (2532). พฤติกรรมมนุษย์ที่แสดงออกนั้น เป็นผลมาจากกระบวนการเรียนรู้ การได้ปฏิบัติงานศิลปะ ดนตรี หรือการละคร พบว่า ผู้เรียนทั้งหมด 39 คน ผ่านการประเมินความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมครบทุกคนแล้ว แสดงให้เห็นว่าเมื่อจัดกิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ สามารถพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ให้มีคะแนนผ่านเกณฑ์ตามที่กำหนดไว้ได้

องค์ความรู้ที่ได้จากการศึกษา

การจัดการเรียนการสอนโดยใช้กิจกรรมจิตศึกษาในรายวิชานาฏศิลป์ เพื่อพัฒนาความตระหนักรู้ทางวัฒนธรรมของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 เป็นการจัดการเรียนรู้ที่กระตุ้นให้ผู้เรียนเกิดความสนใจในเรื่องของวัฒนธรรมมากขึ้นและชี้แนะให้ผู้เรียนได้มีส่วนร่วมในการทำกิจกรรม และสามารถช่วยให้ผู้เรียนเกิดการสร้างความรู้ ความเข้าใจด้วยตนเอง ทั้งนี้ยังสามารถพัฒนาความคิดใหม่ ๆ ก่อให้เกิดการทบทวน การเชื่อมโยงระหว่างความคิดต่าง ๆ ช่วยส่งเสริมความอยากรู้อยากเห็นของผู้เรียนให้มีการพัฒนาการในทุก ๆ ด้านได้เต็มตามศักยภาพ

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2551). *หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551*. กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.

กฤตัชญ์ ทับไทร. (2562). *การศึกษาความสามารถทางวัฒนธรรมเกาหลีของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายแผนการเรียนศิลป์-กาษาเกาหลีในเขตกรุงเทพมหานคร*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬลงกณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

กันยา สุวรรณแสง. (2532). *จิตวิทยาทั่วไป*. กรุงเทพฯ: บำรุงสาสน์ สำนักการบินอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติ. (2554). การตระหนักรู้ในวัฒนธรรม. สืบค้นจาก http://avi.operationsystem.mnre.go.th.

จีรีรัตน์ สิทธิวงส์. (2555**).** *ประสบการณ์การเห็นคุณค่าในตนเองภายหลังการเข้าร่วมกลุ่มจิตวิทยาพัฒนาตนและการปรึกษาแนวพุทธของนักเรียนมัธยมศึกษาตอนต้นที่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ*. บัณฑิตวิทยาลัย :จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ชุตินันท์ จันทรเสนานนท์. (2553). *การพัฒนาแบบวัดสมรรถนะเชิงวัฒนธรรม สำหรับนักเรียนมัธยมศึกษา*. บัณฑิตวิทยาลัย : จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

ธีรศักดิ์ สุขสันติกมล. (256 1). *การพัฒนารูปแบบการจัดการเรียนรู้พหุวัฒนธรรมด้วยวิธีการเชิงชาติพันธุ์วรรณนาเพื่อเสริมสร้างสมรรถนะข้ามวัฒนธรรม.* บัณฑิตวิทยาลัย : มหาวิทยาลัยศิลปากร, นครปฐม.

ธิดาพร ราชวัตร. (2559*). อิทธิพลของความตระหนักรู้ ความรู้เกี่ยวกับผลิตภัณฑ์ และการรับรู้ถึงคุณภาพการใช้งานที่ส่งผลความตั้งใจซื้อ พ็อคเก็ตวายฟาย ของพนักงานในระดับปฏิบัติการ* ในอาคารบางนาทาวเวอร์ จังหวัดสมุทรปราการ.

บุญชม ศรีสะอาด. (2560). *การวิจัยเบื้องต้นฉบับปรับปรุง* (พิมพ์ครั้งที่ 10). กรุงเทพฯ : สุวีริยาสาส์น

พันธ์ตรา คูวัฒนสุขาติ.(2557). *ประสบการณ์การเห็นคุณค่าในตนเองของนักศึกษาที่มีภาพถ่ายที่น่าดึงดูดใจทางเพศผ่านเฟซบุ๊ค.* บัณฑิตวิทยาลัย :จุฬลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

พระดาว ปญญาธโร (มินวาน) (2560). *แนวทางพัฒนาการจัดการเรียนการสอนหลักสูตรบัณฑิตศึกษานานาชาติมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัยจังหวัดพระนครศรีอยุธยา*. บัณฑิตวิทยาลัย: มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย.

วิเชียร ไชยบัง. (2554). *จิตศึกษากับการบ่มเพาะปัญญาภายใน.* บุรีรัมย์: สำนักพิมพ์โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา. (2555). *ปาฏิหาริย์การศึกษา* ณ โรงเรียนนอกกะลา. พิมพ์ครั้งที่ 2. บุรีรัมย์ : สำนักพิมพ์โรงเรียนลำปลายมาศพัฒนา.

สุวิมล ว่องวาณิช. (2550). *การวิจัยประเมินความต้องการจำเป็น.* กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

อมรา กล่ำเจริญ. (2542). *สุนทรียนาฏศิลป์ไทย.* ภาควิชานาฏศิลป์ คณะมนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์ สถาบันราชภัฏพระนครศรีอยุธยา,

Black, Rhonda S, & Rojewski, Jay W. (1998). *"The Role of Social Awareness in the Employment Success of Adolescents with Mild Mental Retardation," Education andTraining in Mental Retardation and Development Disabilities* .33(2) : 144-161.

Burgoon,Judee K (1995). *Cross-cultural and Intercultural Applications of ExpectancyTheory. In R. Wiseman* (Ed.), *Intercultural Communication* Theory.Thousand Oaks, CA : Sage.

Elias, M J. & Clabby, J. F. (1988) "*Teaching Social Decision Making".Educational Leadership.* 45(6): 52-55.